

OCENIANIE ARKUSZA POZIOM ROZSZERZONY

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu *Przybory człowieka myślącego*.

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu. Oceniając pracę ucznia, należy stosować punktację z modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

Nr zadania	Odpowiedzi		Maks. liczba punktów	Punkty częściowe
1	<ul style="list-style-type: none"> - antytetyczność - ironia - technika „persony” - moralizm 		1	0
2	Technika lirycznego monologu dramatycznego	Technika „persony” poetyckiej	1	0
	Mówiący bohater jest kimś zupełnie innym niż autor.	Mówiący bohater reprezentuje autora (jest jego maską).		
<i>Uwaga: punkty przyznajemy za pełną odpowiedź.</i>				
3	Dystans między bohaterem a autorem w każdym wierszu jest inny. <ul style="list-style-type: none"> - Pan Cogito raz jest podmiotem lirycznym (mówi w pierwszej osobie), a raz bohaterem (o którym opowiada trzecioosobowy narrator). - Jako pierwszoosobowy podmiot liryczny pan Cogito czasem wyraża poglądy autora wprost, a czasem jest traktowany autoironicznie. 		1	1
<i>Uwaga: wystarczy jedna odpowiedź.</i>				
4	odtwórca głównej roli (główny bohater)		1	0
5	<ul style="list-style-type: none"> - Panu Cogito brak jasności (pewności, zdecydowania). - Panu Cogito brak logiki (jest pełen sprzeczności). 		1	0
<i>Uwaga: punkt przyznajemy za odpowiedź pełną.</i>				
6	sumienie		1	0
7	Na tym, że bohater <u>pozornie</u> chce zniechęcić czytelników do tego, do czego ich nakłania.		1	0
8	A		1	0
9	wartościuje negatywnie (wyraża ironię)		1	0
10	Istotą poprawnej odpowiedzi jest wskazanie na ich funkcję ilustracyjną w stosunku do wyżej przedstawionego wywodu.		1	0
razem			10	

Temat 1. **Dwa obrazy wojny – dwa sposoby mówienia o niej. Dokonaj analizy porównawczej poniższych fragmentów *Potopu* Henryka Sienkiewicza i *Pamiętnika z powstania warszawskiego* Mirona Białoszewskiego.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można otrzymać maksymalnie 26 punktów)

	Punkcja
1. Cechy wspólne obu obrazów, np.:	0-4
<ul style="list-style-type: none"> a. bohaterami są ludzie zjednoczeni w sytuacji zagrożenia, b. pociski powodujące zniszczenie, c. wyeksponowanie efektów dźwiękowych, d. apokaliptyczna groza, przerażenie, e. motyw pieśni religijnej i modlitwy. 	
<i>Potop</i>	
2. Sytuacja, np.:	0-3
<ul style="list-style-type: none"> a. ostrzał obłązonego klasztoru, b. symbolika Jasnej Góry, c. bohater zbiorowy: obrońcy klasztoru, d. heroizm obrońców: wszyscy (również ludność cywilna) biorą udział w walce, e. rola pieśni religijnej. 	
3. Narrator, np.:	0-2
<ul style="list-style-type: none"> a. trzecioosobowy, spoza świata przedstawionego, b. ukazuje całościowy obraz, c. ocenia rzeczywistość przedstawioną. 	
4. Konwencja epickiej opowieści.	0-1
5. Styl uwznioślający, (bogactwo środków stylistycznych).	0-1
6. argumenty, np.:	0-2
<ul style="list-style-type: none"> a. wielość tropów stylistycznych (metafory, epitety i porównania), b. antropomorfizacja, c. porównanie homeryckie, d. wyrazy dźwiękonaśladowcze, e. hiperbole, f. wykrzyknienie, g. długie, rozbudowane zdania, h. rytmiczacja zdań (paralelizmy składniowe). 	
<i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>	
7. Sytuacja, np.:	0-3
<ul style="list-style-type: none"> a. ostrzał miasta, b. znaczenie miejsca, c. bohater zbiorowy: cywile chroniący się w piwnicy, d. strach, poczucie osaczenia ukrywających się, e. rola modlitwy. 	
8. Narrator, np.:	0-2
<ul style="list-style-type: none"> a. pierwszoosobowy (uczestnik wydarzeń; elementy autokomentarza), b. subiektywny, emocjonalny, c. ukazuje rzeczywistość fragmentarycznie, d. dostrzeganie szczegółów podkreślające realizm. 	

- 9. Konwencja wspomnienia.** 0-1
- 10. Styl deheroizujący prezentowaną sytuację (naśladowanie języka mówionego).** 0-1
- 11. argumenty, np.:** 0-2
- niewiele tropów stylistycznych,
 - neologizmy dźwiękonaśladowcze,
 - formy bezosobowe, podkreślające zbiorowy charakter opisywanych przeżyć,
 - rzeczowniki odczasownikowe,
 - krótkie, proste zdania,
 - równoważniki zdań,
 - anakoluty,
 - elementy języka potocznego,
 - groteskowe zestawienia (np. różańce–zacierki).
- 12. Podsumowanie** 4
- pełne podsumowanie** (np.: dostrzeżenie związku między charakterem obrazu wojny a zastosowaną konwencją oraz interpretacja różnic między fragmentami we właściwym kontekście), 4
- niepełne podsumowanie** (np.: dostrzeżenie związku między charakterem obrazu wojny a sposobami mówienia o niej; dostrzeżenie różnic między porównywanymi fragmentami), (2)
- próba podsumowania** (np.: dostrzeżenie różnic między porównywanymi fragmentami).(1)

Temat 2. **Kontrast jako sposób wyrażania refleksji o świecie i człowieku.**

Zanalizuj i zinterpretuj wiersz Wisławy Szymborskiej *Dom wielkiego człowieka*.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 26 punktów)

	Punktacja:
1. Wstępne rozpoznanie całości, np.:	0-1
a. typ wiersza charakterystyczny dla poezji współczesnej (wiersz wolny),	
b. wiersz o przemianie kulturowej, jaka zaszła w II połowie XX wieku.	
2. Rozpoznanie nadawcy, np.:	0-1
a. nie ujawnia się wprost (liryka pośrednia),	
b. jest jednym ze zwiedzających muzeum (<i>wchodzimy</i>).	
3. Rozpoznanie przedstawionej sytuacji – zwiedzania muzeum.	0-1
4. argumenty, np.:	0-1
a. wypowiedzi przewodnika,	
b. porządek zwiedzania (wejście do domu, kolejne pomieszczenia, ogród za domem).	
Analiza ukształtowania wypowiedzi	
5. Kontrast między światem przeszłości a współczesnym.	0-1
6. argumenty (różne płaszczyzny kontrastu), np.:	0-5
a. przestrzeń (dom – mieszkanie w blokowisku; pokoje wypełnione oswojonymi sprzętami – pustka standardowo umeblowanych mieszkań),	
b. przedmioty (tworzone „na miarę” – produkowane masowo; szlachetne – tandetne, trwałe – jednorazowe),	
c. relacje międzyludzkie (ludzie znani – obcy; zindywidualizowani – anonimowi),	
d. samopoczucie (poczucie bezpieczeństwa – poczucie osaczenia; zaufanie do Boskiego porządku świata – poczucie zagrożenia),	
e. śmierć (wśród bliskich w domu – osamotniona w szpitalu).	

7. Ironia.	0-1
8. argumenty, np.:	0-1
a. „wielkość” bohatera zestawiona ze zwykłością jego codziennego życia,	
b. groteskowe cechy kultu wielkich ludzi i funkcjonowania muzeów ku ich czci,	
9. Język potoczny.	0-1
10. Środki językowe podkreślające kontrasty, np.:	0-2
a. przeciwstawienia,	
b. formuły przeczące,	
c. wykorzystanie partykuły „jeszcze”.	
11. Środki językowe kreujące sytuację, np.:	0-3
a. anafory,	
b. zaimki wskazujące,	
c. charakterystyczne słownictwo (<i>złotymi zgłoskami, nie dotykać</i>),	
d. wyliczenia.	
12. Wykorzystanie w odczytaniu utworu miejsc znaczących, np.:	0-4
a. interpretacja tytułu,	
b. interpretacja dwóch pytań w środkowej części wiersza,	
c. interpretacja metafory <i>życie wielokrotnego użytku</i> ,	
d. interpretacja zakończenia.	
13. Podsumowanie	4
– pełne podsumowanie (np.: odczytanie refleksji mówiącej o sytuacji człowieka w zdegradowanym świecie i interpretacja jej we właściwym kontekście; dostrzeżenie związku ukształtowania tekstu z jego przesłaniem),	(4)
– częściowe podsumowanie (np.: odczytanie refleksji mówiącej o sytuacji człowieka w zdegradowanym świecie),	(2)
– próba odczytania przesłania wiersza.	(1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 2 punkty) Punktacja

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 2
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 2 punkty)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 2
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 8 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia i fleksja, 8
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 5
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne składnia, słownictwo i frazeologia, 3

-
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 2 punkty)

- bezbłędna ortografia;
poprawna interpunkcja (nieliczne błędy), 2
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia);
na ogół poprawna interpunkcja. 1

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0-4